

Az Országgyűlés
Törvényalkotási bizottsága

Hivatkozási szám a TAB ülésén:
3. (T/11001)

A bizottság
MSZP frakcióhoz tartozó
tagjainak javaslata.

Javaslat módosítási szándék megfogalmazásához
a Törvényalkotási bizottság számára
**a tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében tett egyes kárrendezési
intézkedésekről szóló 2015. évi CCXIV. törvény módosításáról szóló
T/11001. számú törvényjavaslathoz**

1. A törvényjavaslat 1. §-a az alábbiak szerint módosul:

1. §

[A tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében tett egyes kárrendezési intézkedésekről szóló 2015. évi CCXIV. törvény (a továbbiakban: Kárrendezési törvény) 4. § 3. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:

3. hozam: az értékpapírszámla-vezető által a kárrendezésre jogosultnak ténylegesen jóváírt) „a) kamat összegéből a kárrendezésre jogosult által ténylegesen elért jövedelem,„]

„(1) Hatályát veszti a tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében tett egyes kárrendezési intézkedésekről szóló 2015. évi CCXIV. törvény (a továbbiakban: Kárrendezési törvény) 4. § 2. pontja.

(2) A Kárrendezési törvény 4. §-a a következő 2a. ponttal egészül ki:

„2a. A kötvény törvényes kamata:

a) a lejárt, illetve az 1. § (1) bekezdése szerinti befektetési szolgáltató által lejárat előtt visszavásárolt kötvény esetén a vételi árból a vétel és a lejárat dátuma, illetve lejárat előtt visszavásárolt kötvény esetén az eladás napja közötti időtartamra számított a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:47. §-a szerint számított kamat,

b) a már a múltban kamatot fizetett, és az 1. § (1) bekezdése szerinti befektetési szolgáltató felszámolási eljárásának elrendelésekor még a kárrendezésre jogosult birtokában lévő kötvények esetén a vételi árból a vétel és az utolsó kamatfizetés napja közötti időtartamra számított a Ptk. 6:47. §-a szerint számított kamat.”

(3) A Kárrendezési törvény 4. § 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. hozam: az értékpapírszámla-vezető által a kárrendezésre jogosultnak ténylegesen jóváírt

- a) kamat összege,
- b) eladási és vételi ár különbözete lejárt, illetve a lejárat előtt az 1. § (1) bekezdése szerinti befektetési szolgáltató által visszavásárolt kötvény esetén,
- c) csökkentve a (2a) bekezdés szerinti törvényes kamattal.”

2. A javaslat az alábbi új 2. §-sal egészül ki:

„2. §

(1) A Kárrendezési törvény 16. § (3)-(6) bekezdései helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„(3) A követelés ellenértékének meghatározásakor a jogosult értékpapírszámláján a befektetési szolgáltató felszámolásának elrendelésekor nyilvántartott kötvény vásárlása érdekében megfizetett összeget kell alapul venni.

(4) A kárrendezésre jogosult részére fizetendő ellenérték meghatározása során a (3) bekezdés szerinti összegből le kell vonni a kárrendezésre jogosultnak vagy jogelődjének 2008. január 1-e után vásárolt az 1. § (1) bekezdése szerinti kibocsátó által kibocsátott kötvényére tekintettel jóváírt hozamot.

(5) Ha a (4) bekezdés szerinti összeg nem haladja meg a hárommillió forintot, a kárrendezés alapja a (4) bekezdés szerinti összeg.

(6) Ha a (4) bekezdés szerinti összeg meghaladja a hárommillió forintot, a kárrendezés alapja a (4) bekezdés szerinti összeg hárommillió forintot meghaladó részének tizenegy százalékával csökkentett összeg.”

(2) A Kárrendezési törvény 16. §-a az alábbi (6a)-(6c) bekezdésekkel egészül ki:

„(6a) Meg kell határozni a BEVA kártérítés után fennmaradó követelésrész százalékos arányát a (3) bekezdés szerinti összeg és a BEVA által megfizetett kártalanítás összegének különbségét elosztva a (3) bekezdés szerinti összeggel.

(6b) A kárrendezés maximuma 30 millió forint, csökkentve a BEVA által megfizetett kártalanítás összegével.

(6c) A kárrendezés során kifizetendő ellenértéke a kárrendezés alapjának az (5), illetve (6) bekezdés szerinti meghatározott összegének és a (6a) bekezdés szerinti BEVA kártérítés után fennmaradó követelésrész százalékos arányának szorzata, legfeljebb azonban a kárrendezés (6b) bekezdésben meghatározott maximuma.””

Indokolás

A benyújtott törvényjavaslat kísérletet tesz a hatályos törvény diszkriminatív – így az Alaptörvény XV. cikkébe ütköző – hozamszámításának korrigálására. A hatályos törvény levonni rendeli a hozam részét képező a kötvények eladási és vételi árának különbségét a diszkont kötvények, illetve a lejárat előtt visszaváltott kamatozó kötvények esetén. Nem rendeli azonban levonni a lejárt kamatozó kötvények eladási és vételi árának különbségét, ami többnyire negatív előjelű tétel, mivel a károsultak többnyire (de nem mindig) névérték felett vásárolták a kamatozó kötvényeiket is. A negatív előjelű tétel kivonása a kétszeres negálás miatt a kárrendezést növelő tétel lenne, amelyet azonban nem ismer el a hatályban lévő törvény, így a befizetett tőke egy részét is levonhatja a kárrendezés során. Ezt a helyzetet kívánja orvosolni a benyújtott törvényjavaslat.

A törvényjavaslat benyújtott normaszövege azonban nem definiálja pontosan, hogy mit jelent a „kamattól a kárrendezésre jogosult által ténylegesen elért jövedelem”. A törvényjavaslat indoklása szerint „[a] Quaestor Értékpapír Zrt. által működtetett másodlagos

piacon vásárolt kötvények esetén a vételárban a befektető az időarányos kamatot is megfizette, tehát az értékpapírszámlán jóváírt kamat ebben az esetben nem tekinthető teljes összegében a befektetésen elért hozamnak”.

Ez azonban csak az egyik része a kamatozó kötvények a névértéktől eltérő vételárának. A Quaestor a felhalmozott kamaton túl is eltérítette a kötvények eladási árát a névértéktől a csökkenő kamattrend miatt. Egy hosszú lejáratú fix kamatozású kötvényt a kibocsátás napján gyakran a névérték alatt értékesítettek bizonyos diszkonttal, ami miatt a kötvény fix kamata alacsonyabb lehetett, ami egy csökkenő kamattrend mellett logikus, a kezdeti periódus viszonylag alacsonyabb kamatát pedig egy diszkontárral kompenzálták. A diszkont és kamatozó kötvények tehát nem válnak el élesen egymástól, a diszkont jelleg a kamatozó kötvények értékesítése során is megjelenhet. Ugyanez fordított előjellel névérték feletti árat is eredményezhetett. A Quaestor a kötvények kondícióinak meghatározásakor megpróbálta megbecsülni a kibocsátáskori várható államkötvény piaci hozamokat, és a kötvényeket kötvénysorozattól függően ezen referenciaként használt államkötvénykamatnál kötvénysorozattól függően 1, 1,2 vagy 1,5%-os hozamfelárral értékesítette. Ha a Quaestor az állampapírok várható hozamát túlbecsülte, az a piaci környezetnél magasabb hozamot eredményezett volna, amit a Quaestor egy negatív diszkonttal, egy a már a kibocsátás napján is a névérték feletti eladási árral kompenzált.

A két hatás, a megfizetett időarányos kamat és a már a kezdetekkor is a névértéktől eltérő vételár hatása egymástól a hozamon belül a kamatláb ismeretében meghatározható. A törvényjavaslat benyújtott szövegéből nem világos, hogy csak a felhalmozott időarányos kamatot, vagy mindkét hatásból eredő eltérést figyelembe kell venni. Mindez sérti a normavilágosság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető követelményét.

A hatályos törvény 4. § 3. pont b) alpontja a lejárat előtt visszaváltott kamatozó kötvények esetében is beszámítani rendeli az eladási és a vételi ár különbségét, ami egyben az ilyen kötvények „kamatának összegéből a kárrendezésre jogosult által ténylegesen elért jövedelem” része. A benyújtott törvényjavaslat változatlanul hagyja a Kárrendezési törvény 4. § 3. pont b) alpontját, ami miatt viszont a törvényjavaslat elfogadása esetén a lejárat előtt visszaváltott kamatozó kötvények esetén kétszer is figyelembe kell venni az eladási és a vételi ár különbségét, ami ellentmond a józan ész követelményének, amit az Alaptörvény 28. cikke is nevesít.

A benyújtott módosító javaslat a törvény normaszövegének kérdését olyan módon kívánja megoldani, hogy az eredeti javaslattal szemben megőrzi a kamat a hatályos törvényben szereplő definícióját, viszont kiterjeszti a 4. § 3. pont b) alpontjának hatályát a lejárt kötvényekre is. Ezáltal hatásában ugyanazt éri el, mint a benyújtott törvényjavaslat, viszont elkerüli a nem kielégítő módon definiált a „kamat összegéből a kárrendezésre jogosult által ténylegesen elért jövedelem” fogalom használatát, és elkerüli az eladási és vételi ár különbségének duplán történő számítását a lejárat előtt visszaváltott kamatozó kötvények esetén.

A benyújtott módosító javaslat ilyen módon figyelembe veszi mind a felhalmozott kamat, mind a már a kibocsátás napján is a névértéktől eltérő vételár hatását, vagyis valamennyi a névértéktől eltérő vételárat eredményező hozamelemet.

A hatályos Kárrendezési törvény hozamszámítása több további alaptörvény-ellenes megoldást is tartalmaz, amit a jelen módosító indítvány ugyancsak orvosolni kíván. A kárrendezés alapjának 30 millióban történő limitálása és a teljes követelésre vonatkozó hozamlevonás együttes hatása azt jelenti, hogy olyan jelentős követeléssel rendelkező károsultak is nulla forint kárrendezésben részesülnek, akik soha nem vettek ki a Quaestorból pénzt, így megtérülésről az esetükben nem beszélhetünk. Nem jutnak hozzá a követelésüknek még a 30 millióig terjedő részéhez sem, nulla forint kárrendezésben részesülnek, ami gyakorlatilag a vagyoni helyzetük alapján diszkriminálja őket, így sérti az Alaptörvény XIII. és XV. cikkét. A módosító javaslat a Tpt. megoldását átvéve olyan módon kívánja megoldani ezt a helyzetet, hogy kárrendezés alapját nem limitálja, viszont a kárrendezés ellenértékét limitálja 30 millió forintban. A

Kárrendezési törvény benyújtása során a törvény előterjesztőjének nevében beszélő Völner Pál IM államtitkár azzal indokolta a törvény benyújtását, hogy a tőkepiacba vetett bizalom helyreállítása érdekében a javaslattevő egyszeri, méltányossági alapon a BEVA kárrendezés 2016. jan. 1-től hatályos szabályozásához hasonló kárrendezést kíván biztosítani. A BEVA szabályozás ugyancsak nem limitálja a BEVA kártérítés számításának alapját, a teljes kárt figyelembe veszi, abból eszközöl levonásokat, majd a kártérítés összegét limitálja százezer Euróban, mintegy 30 millió forintban. Az alaptörvény-ellenes helyzet megoldása érdekében jelen módosító javaslat ezt a megoldást veszi át.

A hatályos Kárrendezési törvény a teljes hozamot levonhatja, vagyis a korábban már a BEVA-ra átszállt követelésrész hozamait is. Mindez hatásában visszamenő hatályú jogalkotást valósít meg, mert olyan követelésrészhez is joghatást – hozamlevonást – rendel, ami már a Kárrendezési törvény 2016. jan. 1-i hatálybalépésekor már nem is volt a károsultak birtokában. A visszaható hatályú jogalkotás sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.

A módosító javaslat ezt olyan módon kívánja megoldani, hogy először kiszámítja a kárrendezés alapját a Kárrendezési törvény levonásaival (hozamlevonás, 11%-os önrész) a teljes eredeti követelésre a BEVA kártalanítás figyelmen kívül hagyásával, majd a kárrendezés alapján a kötvények a BEVA kárrendezés után is a kárrendezésre jogosult tulajdonában maradó százalékos arányát ítéli meg a kárrendezés ellenértékéért.

A KSH adatai szerint 2008 és 2015 között a fogyasztói árindex mintegy 30%-al nőtt, a forint ilyen mértékben inflálódott. Egy 2008 jan. 2-án vásárlásra fordított összeg más értéket képvisel, mint ha nominálisan azonos összegért valaki a Quaestor bedőlés napján, 2015. márc. 9-én vásárolt kötvényeket. A törvény tehát megkülönbözteti a károsultakat, mert míg egyeseknek megtéríti befektetett tőkéjük teljes értékét, másoknak azonban csak részleges megtérülést biztosít, mert nem veszi figyelembe a hosszú hozambeszámítási periódus során az infláció hatását. A Kárrendezési törvény nem kellően differenciált megoldása pedig sérti az Alaptörvény XV. cikkéből levezethető diszkrimináció tilalmát, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem csak abban az esetben áll fenn a hátrányos megkülönböztetés alkotmány által tilalmazott (önkéntes) módja, ha azonos helyzetben levőket megfelelő indok nélkül eltérően kezel a jogi szabályozás, hanem akkor is, ha különböző helyzetben levőket (e lényeges különbségekre tekintet nélkül) azonos szabályozásban részesít. Az Alkotmánybíróság szerint az egyenlőket egyenlőként, az egyenlőtleneket erre az egyenlőtlenységükre figyelemmel kell kezelnie a jogi szabályozásnak.

A pénz vásárlóértékének időbeli változását a jog hagyományosan a Ptk-ban definiált törvényes kamattal kezeli. A módosító javaslat éppen ezért a törvényes kamattal is számol, azonban csak arra a periódusra, amelyre hozamlevonást is eszközöl. A károsultak múltbéli nyereségét a piaci környezetnél némileg magasabb hozam jelentette, vagyis a piaci és a Quaestor által nyújtott hozamok különbsége. A piaci kamatot a szokásos jogi gyakorlattal megegyezően a Ptk-ban definiált törvényes kamattal veszi figyelembe a módosító javaslat.

A módosító javaslat csak a hozamlevonást korrigálja a törvényes kamattal, nem számol törvényes kamatos sem arra az időszakra, amelyre hozamot (jóváírt kamatot vagy az eladási és vételi ár különbözetéből eredő nyereséget) sem vonat le.

A hatályos Kárrendezési törvény valamennyi 2008. jan. 1-e után jóváírt hozamot levonni rendeli, Ezáltal viszont nem csak a Quaestor Hírújság, kötvényeinek hozamait, hanem a Quaestor Pénzügyi Tanácsadó által kibocsátott Quaestor Ingatlankötvények kamatait is. A Quaestor Ingatlankötvényeket a 2001-2003-as időszakban bocsátották ki, és tíz éves futamidő után egy összegben a lejáratkor írtak rájuk jóvá kamatot. Mivel ezeket a kamatokat 2008. jan. 1-e után írták jóvá, ezeket is le kell vonni a hatályos Kárrendezési törvény értelmében. Vagyis a hatályos Kárrendezési törvény hatásában 2001-től rendeli levonni a hozamokat.

Fontos körülmény, hogy az ügyészség is 2007-től vádolja fiktív kötvénykibocsátással a Quaestor ügy vádlottjait Ibolya Tibor fővárosi legfőbb ügyész 2016. február 5-i sajtótájékoztatója szerint. Vagyis a 2001-2003-ban kibocsátott, és akkor megvásárolt kötvények 100%-ban valódi kötvények voltak. A hozzájuk tartozó hozamok elvonása sérti az Alaptörvény XIII. bekezdésében biztosított tulajdonjogot, mert egy kibocsátó fiktív kötvénykibocsátására hivatkozva elvonja egy másik kibocsátó által kifizetett hozamot is, amely kibocsátó azonban teljes mértékben ki tudta fizetni valamennyi hitelezőjét, a tőkét és a kamatokat is, a teljes kötvényprogramját 2013-ban lezárta, és utána még több mint két évig fizetőképes maradt, és minden további – nem kötvényes – hitelezőjét is kifizette ezen időszak alatt. Ez olyan lényeges körülmény, amit nem vesz figyelembe a törvény, nem kezeli különbözőként a különbözőt, ami miatt a szabályozás egyben az Alaptörvény XV. szakaszát is sérti a korábban már hivatkozott Alkotmánybírósági gyakorlat érdekében.

A Kárrendezési törvény parlamenti vitája során a törvényt előterjesztője nevében beszélő Völner Pál IM államtitkár csalárd módon csak a Quaestor Hurrira hozamok levonásáról, és mintegy 60 milliárd forint kárrendezés kifizetéséről beszélt, amiből 57 milliárd esne a Quaestor-károsultakra. Azóta kiderült, hogy a törvény a QPT által kibocsátott Inगतlankötvények hozamait is elvonni rendeli, és a kárrendezés emiatt csak 34.7 milliárd Ft. A törvényjavaslat vitája során tehát megtévesztették az Országgyűlést, és emiatt az a törvényhozói szándéktól eltérő törvényt szavazott meg, ami ezen felül még alaptörvény-ellenes is, többek között pontosan az Inगतlankötvények hozamának levonása miatt.

Jelen módosító javaslat az eredeti törvényhozói szándékot úgy kívánja helyreállítani, és az alaptörvény-ellenes állapotot úgy kívánja kiküszöbölni, hogy a 2008. jan. 1-e után vásárolt kötvényekre tekintettel jóváírt hozamot rendeli levonni.